

ARRAZOLAKO UDAL FUNTSEKO ISAD ARAUA

Identifikazio-arloa

Erreferentziazko kodea	ES 48020 AHFB/BFHA U48091
Titulua	Arrazolako Udal Artxiboa
Data(k)	1621 - 1963
Deskribapen maila	Funtsa
Deskribapen-unitatearen bolumena eta euskarria	<ul style="list-style-type: none"> - Metro linealak: 10,99 m/l - Kaxak: 88 - Liburu solteak: 54 - Espediente-kopurua: 1534 Papera.

Testuinguru arloa

Ekoizlearen izena	Arrazolako Udala
Instituzio historia	<p>Arrazolako elizate zaharra, Bizkaiko Durangaldea eskualdean dagoena, 1962. urtetik Apatamonasterio eta Axpe-Marzanako elizateekin lotuta geratu zen, Atxondo udalerrria osatuz.</p> <p>Jaurerriko Batzar Nagusietako zortzigarren eserlekua hartu zuen Arrazolak. Parrokia-eliza izan zuen, San Migel izenpean, 1510ean eraiki zena gotiko estiloan, ermita baten aztarnen gainean.</p> <p>Ondoko elizateekiko (Marzana, Axpe eta Apatamonasterio) lurralde-lehia etengabea izan zen historian zehar. Hala, XVI. mendearen erdialdetik mendien gozamenak eragindako gatazkak agerian geratu ziren auzietan, doikuntzen eskrituretan, hitzarmenetan eta mugarriztatzeetan.</p> <p>Behe Erdi Aroan zehar Bizkaiko lurralde osoan zehar gertatu ziren bandokideen arteko borrokak jasan zituen, Lur Lauaren eta hiribilduen gainerakoan bezala, bai eta ondorengo gatazka armatuak ere, mendeetan zehar lurraldeak hainbat gatazka bizi izan baitzituen, bereziki XIX. mendeko gerra karlisten eta XX. mendeko Gerra Zibilaren eraginez.</p>

Instituzio historia	<p>Garapen ekonomikoa lehen sektorean, nekazaritzan, abeltzaintzan eta basogintzan oinarritu zen. Sendabelarren ekoizpena era nabarmendu zen.</p> <p>Meatzaritzak eragin handia izan zuen udalerrian, batez ere ondo bereizitako bi alditan. Hasiera batean, 1739tik 1751ra bitartean, kobrea eta jaspe meatzeak ustiatu ziren. Hasierako gorakadaren ondoren meatzeak itxita geratu ziren, eta XIX. mendearen amaierara arte ez ziren berriro ireki. Bigarren une horretan, meatze-jarduera garrantzitsua izan zen udalerrian, eta biztanleria erakarri zuen. Meatze-ustiategi gehienak aktibo egon ziren 1920. urtera arte, nahiz eta jarduera horren aztarna batzuk mendearen erdialdera arte mantendu ziren.</p> <p>Jarduera horren ondorioz, trenbide bat eraiki behar izan zen, lehenik minerala garraiatzeko erabili zena eta, ondoren, egurra eta bidaiariak garraiatzeko. 1904 eta 1950 bitartean, Atxondoko bailara osoa zeharkatu zuen Apatamonasteriotik, non Durango-Elorrio adarrarekin lotzen baitzen, Arrazolaraino.</p>
Artxibo historia	<p>Arrazolako elizateko dokumentazioa Atxondokoaren parte bihurtu zen, hiru udalerririk bakar batean batu ondoren. Ondoren, artxibo guztia Bizkaiko Foru Agiritegi Historikora eraman zen, Foru Aldundiak eta Atxondoko Udalak 1992an sinatutako lankidetzaren hitzarmenari esker. Bere dokumentu-funts historikoak osorik daude, eta Udal Artxiboen Probintzia Antolamenduko Lehen Planari esker ordenatu ziren, Serapio Mugicaren sailkapen-taulari jarraikiz, nahiz eta 1900era iristen direnak soilik deskribatu ziren.</p>
Sarrera modua	<p>Bizkaiko Foru Aldundiak eta Atxondoko Udalak 1992ko abenduaren hamarrean sinatutako lankidetzaren hitzarmena betetzeko, BFAHn 1992ko uztailaren 1ean sartu zen dokumentazioa.</p>

Eduki eta egitura arloa

Irismena eta edukia	Arrazolako elizateak eta Udalak 1621 eta 1963 bitartean sortutako dokumentazio historikoa. Udalerrria erakunde juridiko gisa desagertu zenez, artxibo osoa lekualdatu zen. Gainera, Udal Epaitegiaren 1821 eta 1962 arteko 251 dokumentu dituen zotzi kutxa daude.
Balorazioa, hautaketa eta ezabaketa	Kontserbazio iraunkorreko dokumentazioa.
Sarrera berriak	Beste hitzarmen bat sinatuz gero, sarrera berriak egon daitezke.
Erakundea	Dokumentazioa Udal Artxibozainen Lantaldearen sailkapen-koadroaren bidez antolatu da, serie batzuekin handituta. Koadroa BFAHn dauden udalerrri guztietarako erabiltzen da, eta, beraz, baliteke udalerrri horretan sortutako dokumentazioaren artean serie batzuk ez islatzea. Gobernuaren, Idazkaritzaren eta Udal Administrazioaren eta Ogasunaren jarduerak hartzen ditu, honela: <ul style="list-style-type: none">– Gobernua: 53 dokumentu 1621 eta 1962 bitartekoak.– Idazkaritza: 544 dokumentu 1629 eta 1963 bitartekoak.– Ogasuna: 676 dokumentu 1654 eta 1963 bitartekoak.

Sartzeko eta erabiltzeko baldintzen arloa

Sartzeko baldintzak	Sarrera askea. Salbuespenetarako, ikus Bizkaiko Foru Agiritegi Historikoaren ISAD.
Erreproduktzio baldintzak	Erreproduktzio askea. Salbuespenetarako, ikus Bizkaiko Foru Agiritegi Historikoaren ISAD.
Dokumentuen hizkuntza/idazkera	Gaztelania.
Ezaugarri fisikoak eta baldintza teknikoak	Kontserbazio-egoera, oro har, ona da.

Deskribapen tresnak	<p>Dokumentazio guztia katalogatuta dago, eta Bizkaiko Foru Agiritegi Historikoko Udal Atalak erabiltzen dituen deskribapen-tresnen bidez eskura daiteke:</p> <ol style="list-style-type: none"> Sailkapen-koadroa. ARWE datu-basea, artxiboari buruzko katalogazioa kudeatzeko. Hainbat sarbide-puntu eta onomastika, toponimia eta gaikako indize ditu. ARIT datu-basea, kanpo-kontsultarako, aurrekoaren informazio eta sarbide berarekin.
---------------------	--

Lotutako dokumentazio arloa

Jatorrizko dokumenturik ote dagoen eta horien kokalekua	Dokumentazio guztia originala da.
Kopiarik ote dagoen eta horien kokalekua	<p>Bizkaiko Foru Agiritegi Historikoa gordetzen duen dokumentazioaren zati bat digitalizatzen eta Interneten erabiltzaileen eskura jartzen ari da. Sarbidea ARITen datu-basearen bidez ere egiten da.</p> <p>Akta-liburuak, 1830 baino lehenagoko dokumentazioa, 1900 baino lehenagoko dokumentazioa (planoak barne), eta 1910 baino lehenagoko biztanleen erroldak digitalizatu dira.</p>
Lotutako deskribapen unitatea	<p>Arrazolako Udalarekin zerikusia duten dokumentu-iturriak daude BFAHren atal guztietan, batez ere administrazio-sailean eta sail judizialean.</p> <p>Udalerrria 1962an desagertu zenez, urte horren ondorengo dokumentazioa Atxondoko Udal Artxiboaren parte da.</p>
Argitalpenei buruzko oharra	Bergón Guaresti, Marisa (1997). Valle de Atxondo: Estudio Histórico-Artístico. Monografías de los Pueblos de Bizkaia. Bizkaiko Foru Aldundia. Bilbao.

Oharren arloa

Oharrak	Bizkaiko Foru Agiritegi Historikoko Udal Atalak artxibo historikoaren funtzioa betetzen du funtsak gordailutu dituzten udalerrientzat.
---------	--

Kontrol arloa

Artxibozainaren oharra	Actuaciones Culturales Estrategicas 4 SL enpresak Bizkaiko Agiritegi Historikoko udal-atalerako egindako deskribapena, bertako teknikariak gainbegiratuta.
Arauk edo erregelak	General International Standard Archival Description, Second Edition, ISAD (G) (Agirien Deskribapenerako Nazioarteko Arau Orokorra). Deskribapen Agirien Batzordeak hartutakoa Agirien Nazioarteko Kontseiluan, Stockholmen (Suedia), 1999ko irailaren 19-22an. Madril. 2000.
Deskribapenaren data	2020/01/20